

Handläggare:
Said Mousavi

Tillämpning av Lagen om läkarvårdsersättning (LOL) och Lagen om ersättning för sjukgymnastik (LOS) i samband med ersättningsetablering mm

Ärendet

I ärendet redovisas förvaltningens ställningstaganden i vissa frågor vid tillämpning av lagen 1993:1651 om läkarvårdsersättning (LOL) samt lagen 1993:1652 om ersättning för sjukgymnastik (LOS) samt de nya bestämmelserna om ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare m.m. Vidare behandlas frågor om behörighet att fatta beslut enligt nämnda lagar.

Ärendet har beretts i respektive sjukvårdsstyrelse.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

- att* fastställa förvaltningens förslag till riktlinjer vid tillämpning av LOL och LOS avseende heltidskrav och vikariatsfrågor
- att* fastställa förvaltningens förslag till delegation av beslutsbehörighet avseende ärenden i anslutning till LOL och LOS
- att* omedelbart justera beslutet.

Ersättningsetablering

Fr.o.m. 1 april gäller nya bestämmelser i LOL och LOS som innebär att landstinget måste tillämpa lagen om offentlig upphandling eller lagen om valfrihetssystem vid ingående av samverkansavtal och vårdavtal.

Det blir även möjligt för de vårdgivare som verkar enligt LOL och LOS, att i samband med att de överlåter sin verksamhet, säga upp sin rätt till ersättning för att möjliggöra för den övertagande vårdgivaren att ingå samverkansavtal med landstinget, s.k. ersättningsetablering. Landstinget ska publicera en ansökningsinbjudan. Landstinget ingår sedan nytt samverkansavtal med den sökande som erbjudit högsta priset för verksamheten samt uppfyller vissa andra krav. Köparen får inte ha rätt till offentlig ersättning inom ramen för ett valfrihetssystem som avses i lagen om valfrihetssystem. Detta innebär att ersättningsetablering för allmänläkare inte är möjlig inom Stockholms län.

Nationellt samordningsuppdrag

Förvaltningen har genom samarbetsavtal med Sveriges kommuner och landsting fått i uppdrag att ta fram riktlinjer för tillämning och administration i samband med ersättningsetableringar. Målsättningen är en enhetlig hantering i landet.

I LOL och LOS anges att verksamhet ska bedrivas på heltid. I vissa situationer finns möjlighet för vårdgivarna att anlita vikarie. I bilaga beskrivs förvaltningens förslag till tillämpningar av reglerna kring detta. Samråd har skett med Stockholms Privatläkarförening och Föreningen privatpraktiserande sjukgymnaster i Stockholm i dessa frågor.

Delegation av beslut

Som tidigare har beslutats av HSN, 09-02-16, ska beslut om att inleda förfarande om ersättningsetablering samt beslut om att teckna samverkansavtal fattas av respektive sjukvårdsutskott. Därav följer att sjukvårdsutskotten även fattar beslut om att avslå ansökan om ersättningsetablering.

I detta ärende föreslås delegation av behörighet till förvaltningen att besluta i följande frågor, som avser löpande handläggning, i anslutning till LOL och LOS:

- Beslut att avskriva ett etableringsärende
- Beslut att avföra vårdgivare från registret över läkare och sjukgymnaster verksamma enligt LOL och LOS på grund av heltidskravet ej uppfylls
- Beslut om vikariat

Miljökonsekvenser av beslutet

Beslutet medför oförändrade konsekvenser för miljön.

Catarina Andersson Forsman

Kitty Kook-Wennberg

Avdelningen för särskilda vårdfrågor
ARV/Ambulans/Medicinsk service

BILAGA 1
2009-02-18

Handläggare Said Mousavi

Bilaga till tjänsteutlåtande om tillämpningar av LOL och LOS

Lagarna

LOL och LOS trädde i kraft 1994. Tidigare hade ersättningsmöjligheten reglerats i lagen om allmän försäkring. LOL och LOS innehåller bestämmelser om rätten till ersättning för medicinskt motiverad vård till läkare med specialistkompetens samt legitimerade sjukgymnaster den öppna hälso- och sjukvården.

Möjligheten till fri etableringen för läkare och sjukgymnaster enligt LOL och LOS upphörde 1995. Därefter har denna grupp av vårdgivare kunnat verka enligt nämnda lagar endast om samverkansavtal eller vårdavtal träffas med landstinget.

De så kallade ersättningstaken, begränsar omfattningen av den vårdersättning som utbetalas till en vårdgivare eller vikarie under ett kalenderår, och motsvarar en full årsarbetstid. Efter tak 1 lämnas ersättning med reducerat belopp upp till tak 2. När även detta tak har uppnåtts kan vårdgivaren enbart ge vård mot patientavgifter. Taknivå 1 för läkare är mellan 1 300 tkr och 2 600 tkr beroende på specialitet och för sjukgymnaster 780 tkr respektive 1 087 tkr beroende på kategori.

För att ersättning ska utgå krävs vidare att vårdgivaren arbetar heltid. Dock finns undantag som innebär att en vårdgivare av vissa skäl kan arbeta deltid, eller anlita en vikarie under frånvaron.

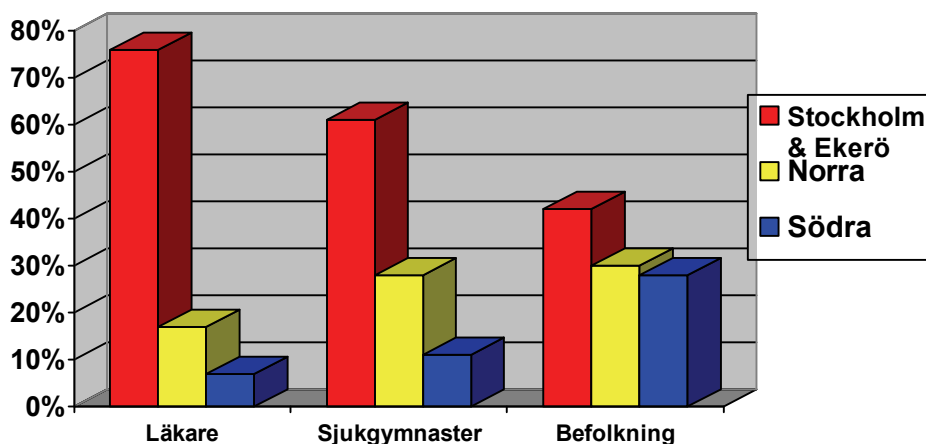
Aktuellt utbud av vårdgivare

Under 2008 har 1 574 vårdgivare fått ersättning inom landstingets ersättningssystem ARV. Inom Stockholms län verkade 425 specialistläkare och 483 sjukgymnaster enligt LOL respektive LOS. Dessa ersattes enligt

BILAGA 1
2009-02-18

nationella taxan. Därutöver var 385 specialistläkare och 281 sjukgymnaster verksamma enligt vårdavtal om privat specialistvård med SLL.

Nedan anges geografisk procentuell fördelningen av privata specialister och sjukgymnaster per norra och södra länet samt Stockholms stad och Ekerö. I diagrammet redovisas även befolkning fördelat per område.

Ersättningsetablering

Fr.o.m. 1 april gäller nya bestämmelser i LOL och LOS. Landstingen måste tillämpa lagen om offentlig upphandling alternativt lagen om valfrihetssystem vid tecknande av nya samverkansavtal och vårdavtal.

Det blir nu möjligt för vårdgivare som verkar enligt LOL och LOS, att i samband med överlåtelse av sin verksamhet, säga upp sin rätt till ersättning för att möjliggöra för den övertagande vårdgivaren att ingå samverkansavtal med landstinget, s.k. ersättningsetablering.

En ersättningsetablering ska anmälas till landstinget, som publicerar en ansökningsinbjudan. Landstinget ingår sedan nytt samverkansavtal med den sökande som erbjudit högsta priset för verksamheten samt uppfyller vissa andra krav. Bland annat får köparen inte ha rätt till offentlig ersättning inom ramen för ett valfrihetssystem. Detta innebär att ersättningsetablering för allmänläkare ej är möjlig inom Stockholms län.

Övriga nya bestämmelser

Andra bestämmelser som träder ikraft den 1 april är bl.a. möjlighet för vårdgivaren att i samband med förestående ålderspensionering bedriva sin

BILAGA 1
2009-02-18

verksamhet i mindre omfattning, samt av samma skäl även kunna anlita vikarie. Vidare ska vårdgivarna som begär ersättning enligt denna lag, vara skyldiga att på begäran av landstinget, i samband med granskning och uppföljning, lämna upplysningar samt uppvisa journaler och övrigt material som rör undersökning, vård eller behandling av en patient.

Som tidigare nämnts ska landstinget ansvara för förfarandet avseende ersättningsetableringar vilket innebär nya arbetsuppgifter för förvaltningen. Informationsinsatser till vårdgivarna planeras.

Nationellt samordningsuppdrag

Förvaltningen har genom samarbetsavtal med Sveriges kommuner och landsting fått i uppdrag att ta fram riktlinjer för tillämning och administration i samband med ersättningsetableringar. Målsättningen är en enhetlig hantering i landet.

Genomförande av ersättningsetablering

Läkar- och sjukgymnastförbunden uppskattar att många anmälningar om ersättningsetablering kommer att inlämnas vid ikraftträdande av bestämmelserna d.v.s. 1 april, 2009. Anmälningarna ska granskas och vårdgivaren behöver kontaktas innan en ansökningsinbjudan kan inledas. Av de nya bestämmelserna framgår att större delen av proceduren måste ske utan dröjsmål.

När en vårdgivare inkommer med sin anmälan om ersättningsetablering ska landstinget pröva anmälan i dess helhet, innan en ansökningsinbjudan publiceras. Av propositionen framgår att vilande etableringar inte kan överlåtas. I samband med prövning bör landstinget kontrollera att vårdgivaren uppfyller de krav som ställs i 7-9 §§ LOL och LOS. Om vårdgivaren inte uppfyller kraven enligt LOL och LOS ska landstinget besluta att inte inleda en ersättningsetablering. Beslut om att godkänna alternativt avslå ansökan om ersättningsetablering ska enligt tidigare beslut i HSN 09-02-16, fattas av sjukvårdsutskotten. Ett sådant beslut ska kunna överklagas med stöd av bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900) hos allmänna förvaltningsdomstolar.

Den överlåtande vårdgivare har under hela processen fram till tecknande av samverkansavtal, möjlighet att återkalla sin anmälan. I ett sådant fall, eller i de fall där det annars saknas förutsättningar att fullfölja ärendet har ärendet förfallit och ska därmed avskrivas. Beslut om sådan avskrivning föreslås delegeras till förvaltningen.

BILAGA 1
2009-02-18

När ansökningsperioden är över ska landstinget utvärdera vem som erbjudit det högsta priset för verksamheten och som i övrigt uppfyller de krav som ställs i ansökningsinbjudan. Landstinget ska därefter fatta beslut om att ingå samverkansavtal med den sökande som anses ha vunnit förfarandet. Ett sådant beslut ska som tidigare beslutats av HSN 2009-02-16, fattas av berört sjukvårdsutskott.

Heltidskravet

Enligt LOL och LOS ska ersättning lämnas endast till en läkare eller sjukgymnast som senast ett år efter det att verksamheten påbörjades bedriver verksamhet på heltid. En läkare eller sjukgymnast anses enligt LOL och LOS som heltidsverksam om denne arbetar minst 35 timmar per vecka i genomsnitt eller har arbetat minst denna tid någon tolv månadersperiod under de senaste två åren.

Det finns vissa undantag från heltidskravet. Det gäller bl.a. när vårdgivaren till följd av sjukdom, ledighet för vård av barn, vidareutbildning eller forskning inom yrkesområdet, politiskt eller fackligt uppdrag eller av annat liknande skäl inte bedriver verksamhet på heltid. Av samma skäl kan en vårdgivare välja att arbeta på deltid eller vara helt överksam samtidigt som han/hon kan anlita en vikarie för upprätthållande av sin verksamhet under sin frånvaro.

Det finns ytterligare undantag från heltidskravet. De vårdgivare som var etablerade enligt tidigare lagstiftning får enligt övergångsbestämmelserna arbeta i samma omfattning som de gjorde före 1994.

Förvaltningen avser att följa upp att vårdgivare som verkar enligt LOL och LOS efterföljer lagens krav på heltid. Av förarbeten framgår att landstingen bör göra en rimlighetsbedömning angående omfattningen av vårdgivarnas verksamhet. Förvaltningen avser att i samråd med Stockholms Privatläkarförening och Föreningen privatpraktiserande sjukgymnaster i Stockholm fastslå en lägsta nivå för vad som kan anses om heltidsverksamhet. Genom att utgå från vårdgivarnas ersättningskrav och skatta en genomsnittlig tid för normala besök inklusive en rimlig andel administrativ tid bör en uppfattning om verksamhetsgraden kunna beräknas. I de fall en uppföljning visar att vårdgivaren inte har uppfyllt heltidskravet ska vårdgivare avföras ur systemet. Detta innebär att vårdgivaren inte kommer att ha någon fortsatt möjlighet att verka enligt LOL respektive LOS. Det är förvaltningens uppfattning att sådan typ av beslut kan överklagas enligt bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen. Beslut om att avföra vårdgivare ur systemet föreslås delegeras till förvaltningen.

BILAGA 1
2009-02-18

Vikariat

När vårdgivare med rätten att verka enligt LOL eller LOS tillfälligt är förhindrad att bedriva sin verksamhet finns enligt LOL och LOS i vissa fall möjlighet att ha vikarie. Denna möjlighet har tillkommit för att patienterna ska ges möjlighet till fortsatt vård eller behandling i samband med den ordinarie vårdgivarens tillfälliga frånvaro. Lagarna anger vilka skäl för frånvaro som medger vikariat. De vanligaste ansökningarna om vikariat avser semester, sjukdom, forskning eller vidareutbildning.

Förvaltningen föreslår att vikariat med anledning av semester ska beviljas med upp till 30 dagar per år.

Forskning eller vidareutbildning ska styrkas genom särskilda handlingar. I samband med forskning efterfrågar förvaltningen ett antal uppgifter för att verifiera att det rör sig om kvalificerad verksamhet med koppling till lärosäte eller liknande. Förvaltningen anser att vikariat inte ska beviljas längre än tre år i samband med forskning om inte särskilda skäl talar för detta. Vidareutbildning ska avse förkovran med koppling till den egna specialiteten.

Arbetsförmåga till följd av sjukdom ska styrkas via intyg eller på annat sätt. För att minimera uppkomsten av jävsförhållanden vid sjukskrivningar anser förvaltningen att intyg från läkare verksam på samma mottagning inte ska accepteras. Intyg från läkare som har annan relation med vårdgivaren där risk för jäv kan bedömas som möjligt kommer att underkännas. Vidare anser förvaltningen att läkarintyg som inte uppfyller kravet i socialstyrelsens föreskrift 2005:29 ska underkännas.

Vid bedömning av rätten till vikarie på grund av sjukdom kommer förvaltningen att ta hänsyn till vårdgivarens möjlighet att återgå till arbetet. När bedömning hos läkare eller försäkringskassan finns om hel (100 procent) och varaktig, eller mycket långvarig arbetsförmåga medges ej vikariat. En vikaries roll är som bekant att upprätthålla verksamheten vid mottagningen under vårdgivarens tillfälliga frånvaro.

Fr.o.m. 1 april, 2009 kommer bestämmelsen i 10 § LOL och LOS att reglera möjlighet för vårdgivare att anlita vikarie med anledning av förestående ålderspensionering. Begreppen förestående pensionering avser närmaste året eller två åren före en pensionering. Förvaltningen anser att vikariat i detta sammanhang ska beviljas endast en gång och för högst två år. Väljer vårdgivare att avbryta vikariatet för att återgå till arbetet anses denna

BILAGA 1
2009-02-18

möjlighet vara utnyttjad varför nytt vikariat med samma skäl inte kommer att medges.

Beslut om vikariat ska vara tidsbegränsat, och fattas för högst ett år i taget. Vid behov kan därefter ny ansökan lämnas. Vikariat medges endast i sammanhängande perioder om minst fem arbetsdagar. Förvaltningen tar årligen emot över 1 000 vikariatsansökningar.

Förvaltningen anser att beslut att bevilja eller avslå en ansökan om vikariat enligt LOL och LOS ska delegeras till förvaltningen. Beslutet kan enligt förvaltningens uppfattning överklagas enligt kommunallagens 10 kap d.v.s. att vårdgivaren har enbart möjlighet att begära laglighetsprövning av landstingets beslut.